

[8]

Traduir i corregir

L'assessorament lingüístic

QUÈ ÉS L'ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

A grans trets, l'assessorament lingüístic es defineix com el **conjunt d'actuacions que tenen com a objectiu resoldre els dubtes i mancances lingüístics dels usuaris d'una llengua i millorar la qualitat lingüística de les comunicacions**. Aquest assessorament es pot dur a terme per via administrativa (serveis d'assessorament dependents de l'Administració) o per iniciativa privada d'empreses i organismes que es dediquen a produir textos orals i escrits (editorials, mitjans de comunicació, gabinets de comunicació, etc.).

Cal advertir, però, que es tracta d'un **concepte obert i dinàmic** perquè, d'una banda, depèn dels objectius i dels usuaris del servei lingüístic en què es treballa i de la realitat sociolingüística i política del país i, de l'altra, està subjecte als canvis que viu la societat (demogràfics, econòmics, de formació, etc.). Així, per exemple, l'activitat d'assessorament lingüístic als Països Catalans no és homogènia ni té la mateixa vitalitat, perquè es parteix de realitats diferents.

La prestació dels serveis d'assessorament ha anat evolucionant a mesura que ha anat avançant el procés de recuperació de la llengua catalana, sobretot pel que fa al coneixement o aprenentatge de la llengua per part dels ciutadans.

L'assessorament lingüístic pot ser de diferents tipus segons l'objectiu que es persegueixi: normalitzar els neologismes en la pròpia llengua, millorar l'eficàcia comunicativa dels textos o dotar d'autonomia lingüística els organismes i usuaris, entre altres. Al capdavant d'aquestes tasques hi ha un conjunt de professionals amb **coneixements aprofundits de llengua**, capaços de reflexionar i argumentar sobre qüestions tant teòriques com pràctiques.

Ampliació de continguts

En els territoris de parla catalana s'anomenen pròpiament **assessors lingüístics** els professionals que es fan càrrec de l'assessorament lingüístic en les unitats de treball (serveis lingüístics i centres de normalització) que intervenen en la planificació lingüística i que depenen totalment o en part de l'Administració. En l'àmbit privat (editorials, diaris, gabinets de comunicació, etc.), els professionals de la llengua acostumen a rebre el nom de la seva especialitat: correctors, traductors, intèrprets, etc.

Els assessors lingüístics, si bé comparteixen alguns dels coneixements i habilitats dels correctors i els traductors, en tenen atribuïdes altres de més específiques que els capaciten per dur a terme les activitats d'assessorament en qualsevol servei lingüístic. Així, han de demostrar els coneixements següents:

[a] Llengua: coneixements de lingüística general; domini aprofundit, teòric i pràctic, de la primera llengua o llengua de treball de l'organització; domini aprofundit, oral i escrit, de les llengües bàsiques de comunicació de l'organisme.

[b] Llenguatges d'especialitat: coneixements del llenguatge d'especialitat propi de l'organisme i la terminologia corresponent; coneixements sobre documentació.

[c] Habilitats professionals: tècniques de revisió de textos orals i escrits; coneixements bàsics sobre tècniques de traducció; coneixements bàsics sobre disseny de documents; tècniques de redacció.

[d] Informàtica: coneixements informàtics com a usuari de tractaments de textos, bases de dades, traducció assistida, etc.; coneixements sobre les utilitats de les noves tecnologies aplicades a la llengua i a la comunicació.

A més, l'assessor lingüístic ha de tenir els coneixements teòrics i pràctics que li permetin resoldre les necessitats lingüístiques de l'organització en què treballa (centre de terminologia, centre de normalització lingüística, servei lingüístic d'una universitat, gabinet tècnic de l'Administració, departament de correcció d'un diari, etc.). Per exemple, els assessors lingüístics de l'Administració han de conèixer en profunditat la terminologia administrativa, mentre que els d'un mitjà de comunicació audiovisual (una ràdio o una cadena de televisió) necessiten tenir coneixements sòlids sobre el llenguatge oral.

L'assessorament lingüístic consisteix a solucionar les mancances i cobrir les necessitats lingüístiques de l'organització.

QUÈ ÉS UN SERVEI LINGÜÍSTIC

Els serveis lingüístics són **instruments destinats a organitzar i resoldre els aspectes relacionats amb les necessitats lingüístiques de les persones i els organismes**. Aquestes necessitats poden ser de formació, de dinamització o d'assessorament, segons la finalitat amb què es creï un servei lingüístic, els objectius que es persegueixin i l'àmbit d'intervenció. Alguns dels seus objectius principals són aconseguir que els usuaris esdevinguin autosuficients en matèria lingüística i que millori la qualitat general de les comunicacions personals i institucionals.

Atès que el concepte d'assessorament lingüístic és obert i canviant, el conjunt de serveis i activitats que ofereixen aquestes unitats de treball anomenades serveis lingüístics varia segons l'objectiu de l'organisme on es treballa i els mitjans de què es disposa. Les principals tasques de què s'encarreguen estan relacionades amb l'assessorament, la dinamització i la formació. Són les següents:

- [1]** Revisió o correcció de textos orals i escrits
- [2]** Traducció manual, traducció assistida i traducció automàtica
- [3]** Postedició de documents enviats a traducció automàtica
- [4]** Atenció de consultes telefòniques o per correu electrònic
- [5]** Gestió de les comandes i supervisió de la feina dels col·laboradors externs
- [6]** Elaboració de vocabularis i diccionaris i de criteris lingüístics sobre la llengua general i els llenguatges d'especialitat
- [7]** Difusió de criteris lingüístics i recursos existents
- [8]** Disseny dels diferents models de documents

[9] Elaboració de materials didàctics i impartició de formació
[10] Tractament de la informació

 Ampliació de continguts

Entre les tasques que es fan en un servei lingüístic hi ha l'atenció de consultes, la revisió de textos, la traducció, la formació, l'adaptació de les comunicacions a la imatge corporativa que es vol transmetre, el disseny de models de documents, etc.

Entre totes, l'**atenció de consultes** és un dels serveis més directes i una de les activitats bàsiques dels serveis lingüístics. Té com a finalitat resoldre dubtes lingüístics i donar informació relacionada amb la llengua en un termini relativament breu de temps.

A l'hora de respondre algunes qüestions, cal tenir present que les respostes poden variar segons les fonts de consulta utilitzades i, fins i tot, es pot donar el cas que no hi hagi resposta. Les consultes poden ser sobre qüestions diverses, com ara terminologia, ortografia, sintaxi, abreviacions, tractaments protocol·laris, criteris de traducció, models de documents, informació sobre tarifes de correcció i traducció, etc.

Exemple

A continuació us oferim una mostra del tipus de consulta que sol arribar a un servei lingüístic, a través de correu electrònic o per via telefònica.

Pregunta al servei lingüístic

Benvolguts/udes,

Sóc consultor de la UOC. Tinc un dubte molt concret i voldria saber si em podríeu ajudar a resoldre'l, ja que sóc a Londres i no tinc a mà bibliografia de consulta.

Em podeu dir quin és el grau de normativisme de "sisplau"?

- a) No és normatiu i només es pot utilitzar "si us plau".
- b) Està en discussió.
- c) Recentment ha estat acceptat com a normatiu i les dues formes es poden fer servir.
- d) És un dels cavalls de batalla entre els del català heavy i el light (si encara dura aquesta polèmica que ho ignoro)
- e) Altres.

Moltes gràcies,

Quim

Resposta del servei lingüístic

Hola, Quim.

Pel que fa a la controvertida qüestió de si cal escriure **si us plau** o **sisplau**, començarem pel que prescriu la normativa, que en primera i última instància és el que preval per damunt de qualsevol polèmica desencadenada entre filòlegs. Així, doncs, el *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC) diu textualment "**si us plau** Expressió de cortesia per a demanar alguna cosa".

Malgrat això, pot ser que trobis la forma lexicalitzada **sisplau** en alguns textos, com ara el diari *Avui*. El seu *Llibre d'estil* la recull en un annex de "Termes i expressions

acceptables", en què adverteix que, malgrat que no són termes sancionats per la gramàtica i el diccionari normatiu, "tenen l'aval de lingüistes i estudiosos de prestigi o bé hi ha raons filològiques que els atorguen un grau suficient d'acceptabilitat".

Entre aquests "prestigiosos lingüistes" a què es fa referència hi ha Joan Solà, un dels principals promotors d'aquesta forma, considerada per Josep Ruaix una proposta imprudent i que s'ha de desaconsellar ja que correspon a la pronúncia relaxada de la locució de cortesia **si us plau**.

L'argumentació que dona Ruaix per rebatre la proposta de Solà és llarga i fonamentada. La trobaràs en el seu llibre *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui/2*, dins el capítol "Aplicació precipitada de propostes infundades", títol que ens anticipa de manera succinta el seu parer sobre aquesta qüestió.

També aixecaren la seva veu contra el **sisplau** altres autoritats en la matèria, com a "síntoma del disgust de la gent assenyada i sensible a la llengua davant una proposta, si no totalment infundada, almenys prematura", conclou Ruaix.

Per tant, com dèiem al començament, cal, ara com ara i sense anticipar-nos als fets, escriure, tal com s'ha fet tradicionalment, **si us plau**.

Al Servei Lingüístic de la UOC hi ha una completa biblioteca a la teva disposició per satisfer qualsevol altra qüestió.

Salutacions,

Servei Lingüístic de la UOC

D'altra banda, els importants canvis que s'han produït en els darrers anys amb l'aparició de les **tecnologies de la informació i la comunicació** (TIC) han tingut una gran repercussió en aquest àmbit professional i han afectat fonamentalment el seu sistema de treball. Entre els canvis més significatius, les TIC han permès simplificar tasques rutinàries (amb l'ús del correu electrònic per enviar documents i la consulta de bases de dades en línia o a Internet, per exemple), i també agilitar-les i optimitzar-les (amb l'activació del corrector automàtic del processador de textos, la cerca automàtica de mots en un document i l'ús de sistemes de traducció automàtica i assistida, entre altres ajudes).

Un dels objectius principals d'un servei lingüístic és aconseguir que els usuaris esdevinguin autosuficients a l'hora d'utilitzar la llengua.

35

Argumenta és un projecte dels serveis lingüístics de nou universitats catalanes (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de Girona, Universitat de Lleida, Universitat Rovira i Virgili, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat de Vic), que han dirigit els serveis lingüístics de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Argumenta ha tingut el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Educació i Universitats i la col·laboració de la Secretaria de Política Lingüística del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya.

La unitat 8 d'Argumenta ha estat elaborada per Lluïsa Vallmanya Cucurull. L'edició d'aquesta unitat s'ha tancat al setembre de 2006.

Si voleu citar aquest material podeu fer-ho de la manera següent:

Serveis lingüístics de la UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UOC, UVIC. *Argumenta* [en línia]. Barcelona: setembre 2006 [Data de consulta: dd-mm-aa]. Unitat 8. Vull corregir un text i traduir-lo. Disponible a: <<http://www.uab.cat/servei-llengues>>.

Els continguts d'Argumenta estan subjectes a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons.

